

۲۰۱۰

زریبول

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

گوڤاره‌كا هه‌یقانه‌یه بو زاروكان

ZIRÎMOK

Govareka Heyvane-ye Bo Zarokan

33

2010

چاپخانه‌ی

هه‌ولێر - کوردستان
Aras Press
Kurdistan - Erbil

زریموک

گوڤاره كا هه پټانه پا بچوبكابه دهزگه هه هه رمان ل دهقه را بارزان ده ركهت

په يقا به رايي :

زاروكيٽ ده لال ئه زموني ژيانا كه سيٽ سهر كه فتي بو
مه خويا دكهت كو هه بوينا ئامانجان د ژيانيدا يا
گرنگه و كارتيكهري هه يه لسهر سهر كه فتنه مروقان.
له ورا فهره هه رگاڤ و دهه مي قوناغيٽ ژيانيدا مروڤ
خودان ئامانجيٽ دياريكري بيت.

ئه و زاروكيٽ ل ده ستيپكا ژيانى پيخه مهت ئامانجيٽ
خويٽ دياريكري دخه بتن بيگومان دي گه هني . ژ بير
نه كه ن كو ده مپيشا هنگو , قهريزا هزو بوچون و جورى
ئامانجيٽ هنگويه. له ورا فهره گه لهك ب هيقى و هيزقه
بهري خوبكه نه ده مپيشي بوگه يشتن ب ئامانجيٽ خو.

07504479822

07504499639

07504495908

07504479951

07504614343

07504559273

ده ستهى نوسهران :

حازم محمد بلبه

ناسيا حسين هه مدلى

فازل شريف

خاوون ئيمتياز و سهره رشتياري : فاخر على عارف

سهرنوسهر : مبه شه رحسن حدو

به ريوه به ري نوسين و گرافيسٽ : حسين حسن ئه حمهد

سهره رشتياري هونه ري و گرافيك : هوگر سديق

سهره رشتى چاپ : سه بيح عزهت

ئهر شيف و تايپ : شيلان ره شيد شيرو

سهره رشتى دابه شكردن : زكري پيرو

ناڤ و نيشان :

كوڤرستان . بارزان . باژيركي بلي . دهزگه هه هه رمان

Email:zreemok@yahoo..com

هۆزان : حازم سافيا بلهبي
نيگار : حسين حهسن

هيستر

هيستر ژي گيانداره
بوکار کرنی بکاره

هه بوونا وی مفایه
فایدی هه می خه لکایه

نوکه نه ، هه جا پيشا
ئاڤ بوخه لکی قه د کيشا

جه نجه روجوت پید کرن
تشت پی دئینا و برن

ل جياتی ملی دارا
دال هيستری کهن بارا

بو کاریت مه زن و پیدقی
دال هيستری کهن هیقی

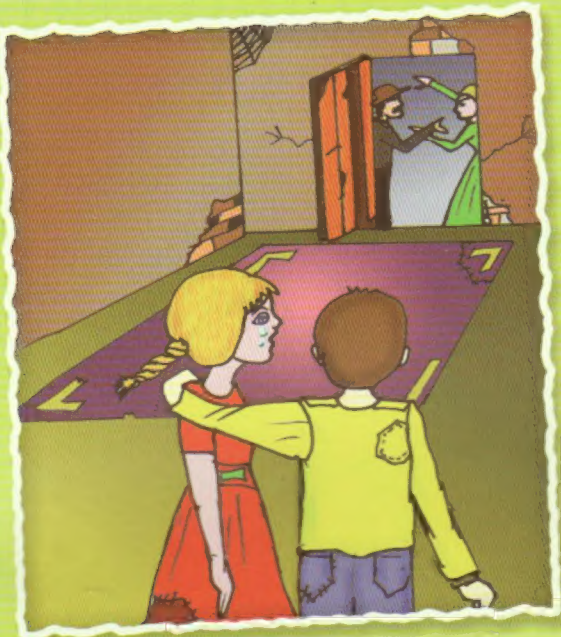
گهر ئه قرو بهر اورد کهن
پیکه ب هندی وی ناکه ن

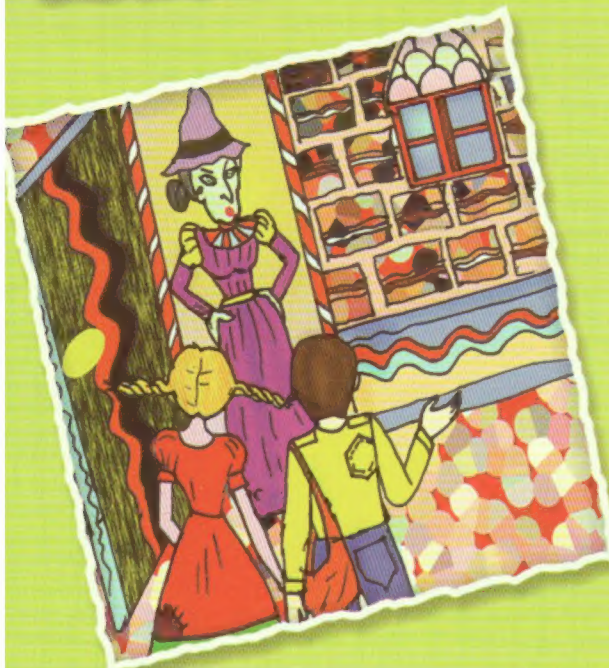

هانسئیل و گریتئل

ئا: حسین حەسەن
نێگار: حسین حەسەن

رۆژێك له رۆژان ، داربرێكى هه‌ژار هه‌بوو، دوو منالیاں هه‌بوو، زۆر منال بۆون كه دایکیان مرد. داربره‌كه ژنیکی تری هه‌نا . ئیواریه‌کیان ، دوو مناله‌كه زۆریان برسی بوو، به‌لام هه‌چیان نه‌بوو بیخۆن ، ناچار هه‌ولیان دا بنون. گوێیان لێبوو باوکیان و باوه‌ژنه‌کیان له ژووره‌که‌ی ئه‌ودو قسه‌یان ده‌کرد . باوه‌ژنه‌کیان وتی: ناتوانین خۆراکی خۆشمان بۆ ئه‌و دوو مناله‌ش په‌یدا بکه‌ین ئه‌گهر وا بروات هه‌موومان به‌ برسیتی ده‌مێینه‌وه. سه‌به‌ینی بیانه‌ بوو دارستانه‌که و به‌ جیایان به‌هه‌له. داربره‌که رازی نه‌بوو، به‌لام نه‌شیده‌ووست هاوسه‌ره‌که‌ی له ده‌ست بچیت بۆیه سه‌ره‌نجام دواى مشتومڕی زۆر رازی بوو. دوو مناله‌که زۆر ترسان ، به‌لام هانسئیل به‌ خوشکه‌که‌ی وت خه‌مت نه‌بیت ، سه‌به‌ینی به‌ درێژایی رێگا ورده نان ده‌ریژم بۆ ئه‌وه‌ی رێگه‌ی ماله‌وه‌مان لێ بزر نه‌بیت . بۆ سه‌به‌ینی باوکیان هه‌ردوکیانی برد بۆ دارستانه‌که و هانسئیلیش به‌ دریه‌وه ورده‌نانی بۆ ده‌کرد به‌لام دواى ئه‌وه‌ی باوکیان جێی هه‌شتن و وستیایان بگه‌ڕینه‌وه ، ورده‌نانه‌که دیار نه‌ما بوو له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی كه بالنده‌كان هه‌موویان خوارد بوو، ئیتر هه‌ردوکیان به‌ برسیتی و به‌ ترسه‌وه به‌ ناو داره‌كاندا كه‌وته‌ گه‌ران به‌ لكوڕیگاكه‌ بدۆزنه‌وه . له‌ پرێكا چاویان به‌ خانویه‌ك كه‌وت كه‌ له‌ كێك و شیرینی دروستکرا بوو، به‌ په‌له به‌ ره‌و ماله‌که رویشتن و ده‌ستیان کرد به‌ خواردنی دیواره‌کانی. له‌ پرێکا ده‌نگی ناخۆش هاواری کرد: ئه‌وه چی ده‌که‌ن ؟

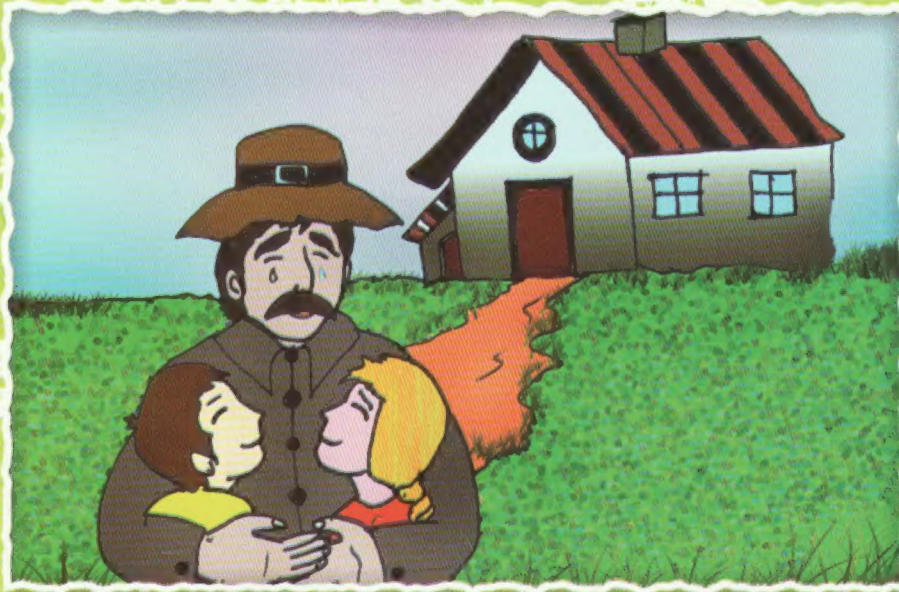

ئەو دەنگى پىرىژنىكى جادوگەر بوو ، كە حەزى لە گرتن و ئا زار دانى مىلان بوو . لە پىشا جادوگەر كە خۆى وا پىشاندا كە ژنىكى باشە ، بەلام بۆرۆزى دواىى ھانسىلى لەناو ژۆرىكدا زىندانىكرد و گرىتلىشى ناچار كرد بەر دەوام خواردن دروست بكات و دەر خواردى ھانسىلى بدات . بە پىكەنىنىكەو وە وتى : ” ئىتر قەلەو دەيىت و خواردنى خۆش دەخوات . ” دواچار بۆرۆزىكىان ژنە ئەفسونبازە كە لەو زياتر خۆى بۆ رانەگىراو بىرارى دا ھانسىل بخوات . بە گرىتلى و ت ئاگرىكى گەورە لە ژۆر فرەكە دا بكاتەو . پىى و ت : سەرت بېرە ناو فرەكەو بوئەو ەى بزانىت جوان گەرم بوو . بەلام گرىتلى خۆى وا پىشان دا كە تىنەگەيشوو ، بۆيە جادوگەر كە بە تورەى پالى پئوھنا . كچەكە دەر فەتى ھىناو پالىكى قايمى نا بە جادوگەر كە وە ، خستىە ناو فرەكە و دەرگاگەى بە قايمى داخست .

گرىتلى وای زانى براكەى لە ناو فرەكە داىە ، يەكسەر راي كرد بوئەو ەى رزگارى بكات . ژۆرى پىخۆش بوو كە براكەى ھىچى لىنە ھاتوو . بەلام براكەى شتىكى بىر كەوتەو و وتى : ” بەلام ئىمە ھىشتا رىگاي مالاو ە نازانىن . ” لەو كاتەو مەلىك لە ئاسمانەو ھات و پىى و ت : من رىگاي مالاو ە تان نىشان دەدەم ، چونكە كاتى خۆى من نانە وردەكەم خوارد و ئىستا مافەكە تان بۆ دەگىزمەو . ئىتر مەلەكە بە نزمى و ھىواشى فرى و ئەوانىش دواى كەوتن . دواى ماو ەيەك گەيشتنە مالاو ە ، باوكيان كە چاوى پىيان كەوت ، لە خۆشيدا دەستى كرد بە گرىيان . مالاكە تان و تيان مژدەيەكى خۆشيشمان پىيە ، دەستيان كرد بە گىرفانىاندا ، ئەو ھەموو ژۆر و زىوھيان دەر ھىنا كە لە مالى جادوگەر كە كۆيان كرد بۆو ، ئىنجا و تيان : جارىكى تر ھەرگىز ھەژار نابىن .

سووساك (سووسكا)

AMMOPERDIX GRISEOGULARIS

(23-25) سم درژە ، بالندەیه کی خوجیهه بی نیر سهری وی رساسیهه کی باقسوره و سهر گوھکیٔ وی سپینه ئەنیا وی ره شه و ژ ئەنیی گیهکا رهش دهست پی دکت دسهر چاقانرا دچیت و قهدهره کی دبوریٔ ، وه کی ژ سهریقه قههوایهه کی ب سهر ئەسمه ریهه هندهک گیخیٔ پیٔ پیٔ لینه، ئەرزینک و حهقک رساسیهه کی ب سهر شینیهه، سینگ گه وه کی ب سهر سوریهه ، زک رساسیهه کی سپتالهیه ب قههوایهه کی پیٔ تامداییه ، ته نشتیٔ وی گیخدارن ب گیخیٔ رهش و سپی و قههوایهه کی پیٔ. یا می گیخا رهش د سهر چاقانرا نینه و ئەرزینک و بن حهفکا وی سپیهه، بارا پتر قههوایهه. گیخیٔ قههوایهه باقسور لینه، سینگ و زک و ته نشت ژ پشٔ قهکرترن و گیخیٔ زراف لینه. سپیلکا چاقان قههوایهه نکل و پی زهریهه نه ول ناڤ چیا یان ول دهقه ریت ب زوور و چیا دیمک و نهال مشهیه و چ جانهیه دهشتان. خودکته رهقیٔ بچووک بهلی ده می هیلین چیکرنی و تیژک (جویچک) ئینانه ده ری جوتک جوتک به لاف دبیت. بارا پتر سپیده یی و به ری رۆژاڤا بونی دهیته دیتن و نیفرۆیان قهوی ناهیه دیتن. ژ نیقه هه یقا شهش پنده تیژکان دئینیه ده ری یا می ژ 7-13 هیکان دکهت و کورک بونیا وی 21 رۆژن. خوارنا وی گل و گیا و دان و کیز و میز و کرموکن ل تورکیا و عیراقی و ئیرانی ههتا دهقهرا ده ریایا قهزوین و ئەفغانستانی و ترکستانی و ژۆریا رۆژاڤا هندی تیژکان د ئینیه ده ری.

ئ/ا/ زیرموک

ژیدەر/بالندەیی کوردستانی پشکا ئیکی

خه پیریا مسته فا حه مه

خه پیریا وه کی هوز انقانه کا به هره مه ند.... ئا: حسین حسن ئه حمه د

بو قی جاری ئه م دی د گهل هه قاله کا خوشتقی وزیره ک هه قیدیتی کهین کوبه هره یا گوتنا هوزانان یا هه ی, ناقی هه قالا مه و هنگو (خه پیریا مسته فا حه مه) کول دایک یوویا 1996/20/5 و ئاکنجیا مه زنی یه کودکه قیته ره خی میزگه سووری, خه پیریا پولا دووه می ناقنجیه و گهله کیش یا زیره که ل قوتابخانی, خه پیریایی هه تا نوکه چهندين هوزان ب زمانی شرینی کوردی و زمانی ئینگلیزی گوتینه و یا بهرده و امیشه, و هوزانیت خو بو گو قارا زیموک و بهرنامه یا زیموک ل رادیویا هه رمان ل ده قه را بارزان هناردینه و ب کارهاتینه, خه پیریا دکاریت ل سهره می بابتهان هوزانان بیژیت بهلی پا زنده تر چه ز و ئاره زویا وی سروشتی کوردستانییه, ئه و چه ز دکه ت ل پاشه رۆژی بیته دهرهینه ره کا ب شیان بو بهرهم ئینان و دهرهینانا دراما و فیلمیت سینه مایی و قیدیو کلیپان. هه قالا مه د بیژیت من د قیت ده می ئه ز بویه دهرهینه ر من پیخوشه و دی هه ول ده م ل سهر دیروک و کومه لگه هی کورده واری فیلمان دروست که م. ئه قه ش نمونه یه ک ل هوزانیت خه پیریایی کول سهر وهریت سالی گوتیه:

چار وهرز و دوازده مانگم
بی خه م و پر له گولزارم
گهرمای میوه ی شیرینم
زوور به رهنگ و ئازیزم
سهرمای بهرف و بارانم
بو بهرده وامی ژبانن

هیوادارم ههر جه ژن بی بو منال

من سالم و رهنگاوره نگم
من به هارم به هارم
من هاقینم هاقینم
من پائیزم پائیزم
من زستانم زستانم
ههر چواریان پیکه وه جوانن

روژ و مانگ و سال

هیقیا سهرکه فتنی بو هه قالا خوو دخازین وهیقیدارین بیته نمونه یه ک بوزاروکیت کوردستانی.

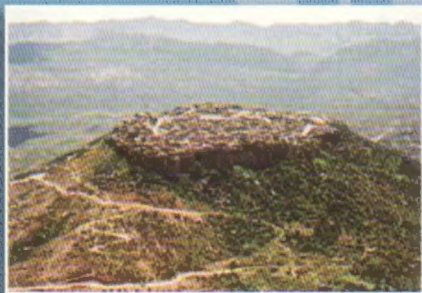
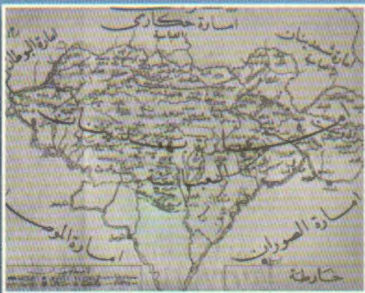
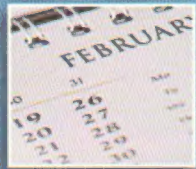

MAMÈ NEWROZ

ئام. رهشید

زاروکیټ خوشتقی ئەو بەرسقیټ مەب رینقیسا لاتینی ل هەمبەر پرسیاران نفیسی، هەنگ پیدووستن دناڤ خشته یا لاپهرا بهرامبهردا قه‌بینن و نیشانداری بکەن، ل دویمه‌یهی هه‌دهک پیت دمین کوناڤی گوڤاره‌کا زاروکیه‌و ریکه‌فتا 18/3/2010 شەش سال تیپه‌ر بوین ل به‌لاڤ بوینا وی.

1/ کێژ ئافرۆیتر دبیته سه‌هۆل . ئاڤا سویر یان یا شیرین؟

Ava şîrîn

2/ دبێژنه چ تشتی رژی رهش؟

Neft

3/ کورتترین هه‌یف د سالا زایینی دا؟

şûbat

4/ بالنده‌کی که‌بی به‌کو هیلکا وی (24) جاران بچوکتیه ژیا نه‌عامی (حیشتی مریشک)؟

Mirîşk

5/ کێژ ئازهل د ژیا نیدا چاڤیت خو نانیڤینیت؟

Mar

6/ له‌زاتیا وی 300/000 کیلومه‌تره د چرکیدا؟

Rûnahî

7/ ل سالا 1952 هاتیه ئافراندن وزووب کار ده‌یت؟

Maykrûfon

8/ به‌ها ته‌دین کوری شیخ شه‌مه‌دین میرنشینه‌ک دامه‌زاند . ناڤی وی میرنشینی چ بوی؟

Badînan

zarokê hêja di zîrek bin û bersivê ko li laperayê da hatî di vê xîstê da vebînin u bi pênusî nîşandar biken.

د	ه	م	*	ن	ی	ر	ش	ا	ؤ	ا	د
ت	ف	ه	ن	*	ا	م	و	ك	ا	ب	ك
م	س	ه	م	ه	ح	*	ت	ا	ب	و	ش
*	ك	ش	ی	ر	م	*	ی	ج	ر	و	ت
ب	ن	ا	ك	*	ر	ا	م	*	ر	و	ج
خ	م	ا	ن	ا	*	ی	ه	ا	ن	و	ر
ن	و	ف	و	ر	ك	ی	ا	م	*	ا	ه
ه	ی	ب	ه	*	ن	ا	ن	ی	د	ا	ب
*	ر	گ	و	ه	*	ك	و	م	ی	ر	ز

مہر جار و ناقد ارہک

زاروکیٔ خوشتقی مامی نه وروژ بوئی هژمارێ ل برگا تایبەت ب ناقداران دی هۆزانقان (محمد صالح دیلان 1927-1990) دەتە ناساندن. هۆزانقان (محمد صالح دیلان) کورێ مەلا ئەحمەدە، و ل گەرەکا گوێژە ل باژیری سلێمانی ل هەمبەری مالباتەکا ئەدەب دوست و هونەر کوردی ل سالا 1927 زایینی ژدایکبویه، د سالیٔ چلایٔ چەرخێ بیستی ئێک بویه ژئالیگریٔ بزاقا نیشتمانی یا کوردی و ل دەمی ب رێقەبرنا چالاکییٔ سیاسی دا هەقرویشی گرتنی هاتیه و هاتە دوبر ئیخستن ل سالیٔ 1947-1966 و ژۆرتین ماوی گرتنا خول گرتیخانیت (کؤ-بەغدا-نوگرە سەلمان) بریه سەری. دیلانی هۆزانقان هەر ل دەستپیکا ژيانا خودا حەز ژ سەر هاتییٔ هۆزانقانیت کەقن کره وهکی (سالم-مەوله‌وی- مەحوی و...هتد) و هەر دیسان هۆزانقانیت نوی وهکی پیره‌مێرد و گوران. دیلان بی زێرەکا بوی دەمی د چووێه ناڤ جیهانا داستان و ئەفسانەییٔ کوردیدا و هەر وه‌تۆڤ یٔ جیهانیٔش. هەژی گوتنییه کونه تنی دیلانی هۆزانقان، هۆزان چیکرینه بەلکی سترانیٔش گوتینه. ژ گرنگترین بەره‌مه‌یٔ وی: *دیوانی شەرو ئاشتی * دیوانی کونده‌به‌بوی شەر * دیوانی شیخ مەحمودی زینوو * دیوانا دیلانا * دیوانی پاییزی جاران *

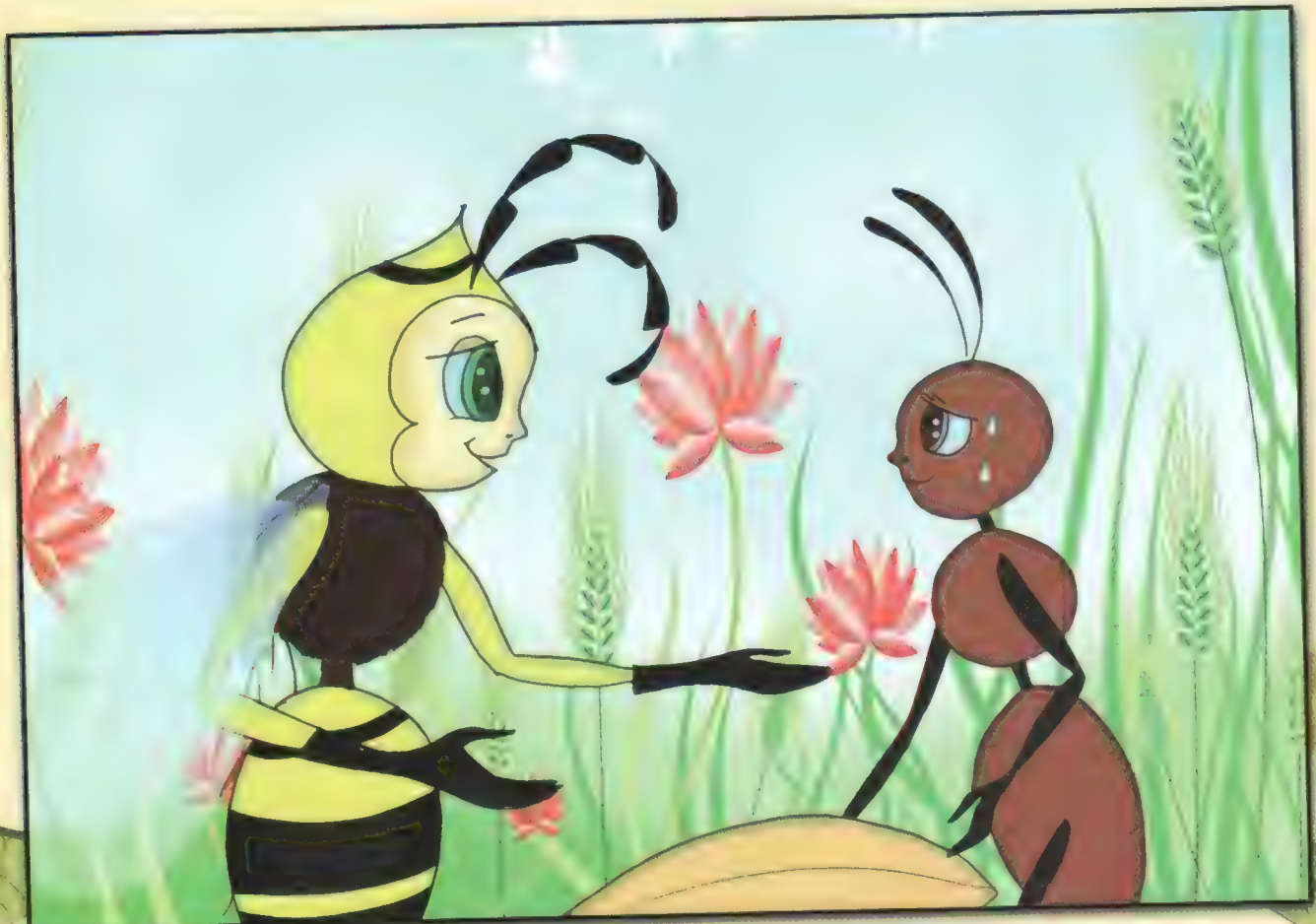
دیوانی شیعرێ. و ل 28 تشرینا دووی سالا 1990 و ل ژیی شیست و شەش سالیٔ چویه بەردلؤقانی خودی مەزن.

مویری و زړکیت (زهرونک)

روژهکی زړکیتەك و مویریەك گههشتنه ئێك. زړکیتی مویری دیت کو زور ب تالیقه یا دانی دبهت بو هیلینا خو ویا بو زستانێ خاری خرقه دکهت. دهمی کو زړکیتی مویری ب قی رهنگهی دیتی گوتی: ههری مویری تو بو چی هتوقه خو ماندی دکهی؟ وهره وهکی من هه رجهی دلی ته لی ههری و خاری بخو، ئوچ جارا دهزرا سبهیدا نه به، وهکی من هه ردهمی دلی من هاتی ل هه ر جیی بیت دی چم خاریا خو خوم، زړکیتی پشتی قان گوتنا گوتی بهری خوبکهره من نوکه دی چمه قی دوکانا گوشت فروشی دی تیری خوم. مویری ب هویری چاقدیریا وی دکر.

زړکيتی هه ولدا کو بچیت ل سهر هیستکه کی
 بنویشییت و تیر گوشتی بخوت لی ژ نشکیفه
 تویشی توره کا ب چړک بوی و ب ته لیبی دا
 که فت ، هندي بزاځ کرن و پیکول کر نه کاری خو
 ژ وی دا قی زرگار بکه ت ژ بهر کو ته و چړک زور
 یا ب هیز بوی ، ب نه چاری کره هه وار و دا خازا
 هاریکاری ژ مویریی کر ، مویری هیدی هاته
 پیش و گوئی هه قالا خوشتقی مه زنا یی
 گوئی ((دهستی ب کیږ ، دانی سهرزکی تیر))
 زړکيتی گوت: تو راست دیږی و نه زیا شاش
 بویم ، سوز بیت نه گهر من قی جاری زرگار
 بکه ی نه زیش دی و ده کی ته ب تنی پشت ب که د
 و بهر هه می دهستی خوقه گریدم . مویریی پی
 زړکيتی گرت و ب هه می هیزا خو پاکیشا و
 زړکیت زرگار کر.

باغچه كه م

ن: مسلم دۆله مهري

نيگار: حسين حسن

پرله گول و ريحانه
نای گورم به گشت جيهان
خاوهن جوړی گولانن
پاك و خاوينيان ده كه م
منال و چاوگه شانم
گشت كاتى خاوين بكه ن

باغچه مالم چه ند جوانه
دارو و دره ختيكى جوان
چونكه ئه وان جوانن
بويه من ئاويان ده ده م
ئيوهش ئه ي هاورى كانم
باغچه كانتان ئاو بده ن

بيخال مهدي محمد

محمد مهدي معتصم (1 سال)

جهان ل دايگيرينا هنگو پيروز بيته

ل بهر بانگي پيري

نا:م.رهشيد

واري مه

زاروگيت خوشتقي ژيو كو هنگو پيزانين ل
سه رباژيرو باژيروك و گوند و ئاڤا هي ييت
ولاتي خو هه بن بوقي جاري دي باژيروكي ((سكوي)) بو
هنگو دهينه ناسين.

* ئاكري قه زايه كه ل كوردستانا باشوورل پاريزگه ها (دهوك) سه نته ري كارگيزيا وييه
سنووري وي يا كارگيزي ل باكوور قه زايا ئاميدي ول باشووردا پاريزگه ها هه وليرو نهينه وايه
واته ئه ريبيل و موصل ول روژ هه لاتيدا پاريزگه ها هه وليرو ول روژ ئاڤا قه زيا ئاميدي و پاريزگه ها
نهينه وا.

رووبه ر: كيلومه ترا چوار گوشه ل سالا زاييني دا.

هژمارا روينشتقانييت وي: كهس.

ميژوويا كارگيزي: ل سالييت سيهان بوويه قه زيا.

ل گور په يمان نامه يا ي ئاداري ل سالا دنيقبه را شوره شا كورد و حكومه تا عيراقيدا
هاتيه سه ر كارگيزيا پاريزگه ها دهوك.

گوتنييت مه زنان

ئه ز چيا و تو چيا ، گولك ما بي گيا

مه ته ل

قازانا دانه کوتايي بره به غدائي دهك لي نه رژيائي.

گهشتهك ل ئهسمانی بارزان

هه مدلا

ئا: ئاسيا حسين

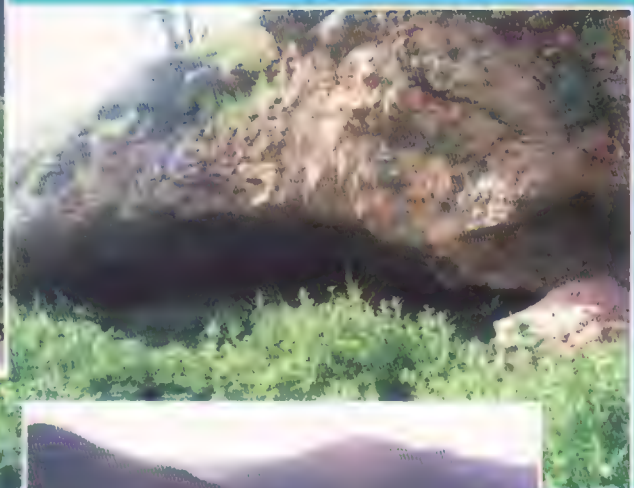
رێکار: سهروين گيان گهشتا خويا قى جارى
ببهينه کيڤى؟

سهروين: قى جارى دى چينه گوندى هه مدلا کو د که قیته دویریا ۷ کیلومه تران ب لایى روژ
ئاڤایا باژيروکى بارزان و ل بنارى چيايى شرینی جى گرتیه.
رێکار: ئه قه ئه م چوین. لى هه تا دگه هینه هه مدلا هندهك پیزانینان بده من لدور چاڤکانییت
ژیانی و ئاقه دانى.

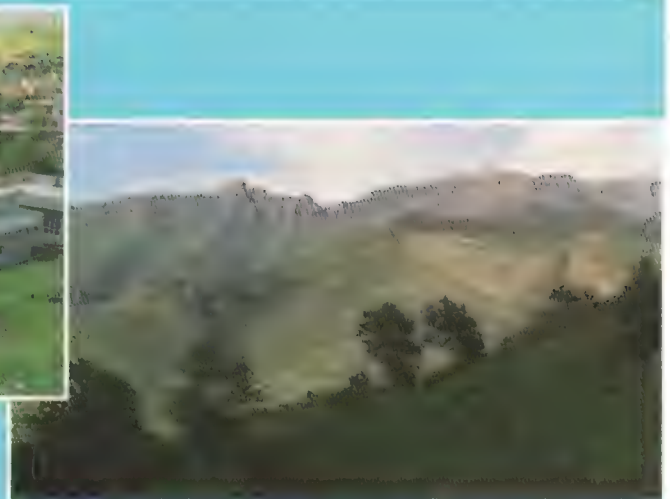
سهروين: کشتوكال و خودان کرنا تهرش و تهوالی دوو ژیدهريت گرنگيت ژین و ژيانا
ئاکنجییت قى گوندى بويه ل که قندا و ههروهسا چه ند کانیه کیت ئاقى ییت بناڤ و دهنگ
لینه، وهك (کانیا بچکى-کانیا گوندى) کو دوو کانییت سه ره کییت ژیدهريت کشتوكالینه و
هه تا نوکەش خه لکى گوندى مفای لیدبینن.

رێکار: ل رویی که قناری و شوینواریقه یی چه وایه؟
سهروين: ژ لایى شوینه واریت که قناریشقه قى گوندهی چه ندین شکه فتیت دیروکى و که قنار
و بناڤ و دهنگ لى هه نه و ل وانا (شکه فتا به رداله ی -خلوئ- عه ره با- هوین -سه ری درئ-
گارانی).

رێکار: ب وان نیشانییت ته دایه من دقیت گوندى هه نى ئه وى جادا گشتى پيدا ده رباز دبیت
و د که قیته ده قرویباری. هه مدلا بیت؟

سەروین: بەلێ راستە، زێدەباری کو چەندین جار ان ئەڤ گوندە هاتیە وێران کرن و سوتن لی دچارچوڤی ئاقەدانکردنی و گەشەپێدانیدا حکومەتا هەریمما کوردستانی رولهکی مەزن دیتیە د خزمەتکرنای قی گوندە ی وەک چیکرنا مزگەفت و قوتابخانەیا بنەرەتی و بنگەهی تەندروستی و لیدانا بیرو و راکیشانا ئاقی و کونکریت کرنا جوکییت ئاڤدانی و دروستکرنا خانی و بهران و راکیشانا هیلا کە هەرەبایا گشتی بو خەلکی و هەر وەها کارگەهەک بو چیکرنا چیپس و پڤەکان ل قی گوندە ی هەیه.

ریکار: چ وار و جهیت خوش ل قی گوندە ی هەنە؟

سەروین: بەلێ (سەرەزکا - کیزی - صومایی - سەپاسارک) ئەڤە چەند جەهەکییت گرنگ و خوشن و د کەڤنە هنداڤا گوندی و سیمایەکی جوان و رەنگین ددەتە گوندی و بو سەیران و گەشت و گوزارییش ل بهاری دا جەهەکی ئارام و خوشە. نوکەش ئەڤ گوندە ل (١٣٥) خیزانان پێک دھیت کو زێدەتر ل (٦٠٠) ئەندامان ل خو دگریت.

ریکار: پا ئەڤە من بالەڤر نەڤی کر دا وینان بگرین.

چرک.....چرک ...

ئا: حسين حهسهن
حسين ماهر

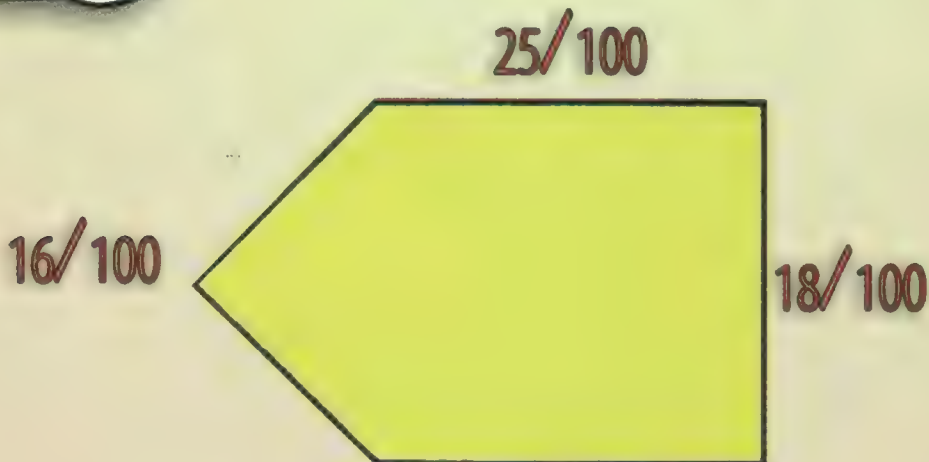
ئهو چ پينج هه ژماره نه كه ل دويڤ ئيك دهين و ئه نجامي كويا
وان ب گشتي دكه ته 100؟

ئاسانگارى:

$$22 + \text{-----} + 20 + \text{-----} + 18 = 100$$

زاروگيت زيره ك بو مه بيژن كا چيو ئه ف شيوهي چه نده؟

به رسقا بهريكانا زريموكا ژماره 31 ئه قهيه: ل جياتي x دقيا ژمارا 8 بيت.

تیله قزیون و کزیا چاقان

ن: ئاسیا حسین هه مدلی
نیگار: حسین حه سه ن نه حمه د

زیلان و زریان خویشتک و برا بوین. زور که یف ب بهرنامیت تیله قزیونی دهات نه مازه فیلمیت کارتون و بهرنامیت زاروکان زور پیخوش بوین. ده می لهر تیله قزیونی دروینشتن، یینا زریانی نه دهات هه تا کو نه چوبا دبن تیله قزیونی را. هندی زیلانی د گوئی و شیره تقانیا وی دکر کو نزیک تیله قزیونی نه روینیت، لی زریانی گوهداری نه دکر و خوژ تیله قزیونی دوبر نه دکر. هیدی هیدی کار تیکه ریا تیله قزیونی لسه چاقیت زریانی خویا بوی و هیزا دیتنا وی کیم بوی و تویشی کزیا چاقان بوی و هه ست ب ئیشی کر د چاقیت خودا، روژا پاشتر ناچار بوی موله تی ژ قوتابخانی وهرگرت بوسه ردانیکرنا پزیشکی چاقان. ده می پزیشکی چاقیت وی پشکنی، گوئی: چاقیت ته ییت تویشی کزیی بوی و دقیت تو بهر چاقکان بکار بیینی و هندهک دهرمانیت تایبهت ری بو نقیسین و شیره تقانیا وی کر کو ئیدی چ جارانی ل (3) مه تران نزیکتری تیله قزیونی نه بییت و ماوهیه کی زور به ری خو نه ده ته تیله قزیونی. زریان ب دلگرانیکه ل ژورا پزیشکی دهرکه فت و بهر هه دهرمانخانی چو. پاشتر ل نه خوشخانی دهرکه فت و سه ردانا جهی چیکرنا بهر چاقکان کر. پشتی کو بهر چاقکیت خو وهرگرتی و دانایه بهر چاقیت خو هه رتشت روتتر و جوانتر ببوین، هنگی زانی کو چ زیانه کا گه هشتیه چاقیت وی، زوریش که یفخوش بوی ده می کو بو سوپاسکرنا پزیشکی قه گه ریای و گوهلایی کو ریژه یا لاواریا چاقیت وی ب تنی (0/05) ه و ئه گه ربیت و شیره تیت پزیشکی جیه جی بکه ت دی چاقیت وی چاره سه ربین، له ورا سوزدا کو کیتر به ری خو بده ته تیله قزیونی و چ جارانی ری ل نئیزیک دانه نیشیت.

NÎGARKÊŞAN

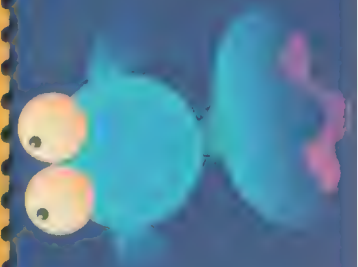
Daxaz remezan rezyanî

Newab fazil şerîf

Aram ezîz hemdilî

Ehmed Dilêr

Nîda Fazil şerîf

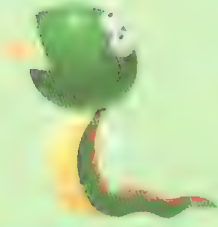
Saîra Fazil şerîf

ئاپا دەزانى؟

بۇچى مار كار دەخات؟

ئا: حسين حەسەن ئەحمەد
سەرچاۋە : بانكى زانىارى

مار لە خشۆكە خوین سارد و لاشە درێژەكانە.
لە ھەموو ناوچەكانى جیھانىدا ھەيە ,
نزیكەى (2400) جوړ مار ھەيە و ھەموشيان كار
فرى دەدن. ئەم دیاردەيە بە ھوى ئەو
تایبەتمەندیەو پودەدات كە لە ماردا ھەيە ,
لە بەر ئەوھى مار بە بەردەوامى لاشەى گەورە
دەبیت تەنانەت لە كاتى پیریشدا كە كاتىك
مارەكە گەورە دەبیت كارەكەى تەنگ دەبیتەو
لە بەر ئەو ناچارە لە بەرى خوى دایكەتیت.
مار لە مانگیكەو بۆ سى مانگ جارێك بە
گوێرەى جوړى مارەكە , بە رێك و پێكى
كارەكە فرى دەدات , بە لیخشاندى
پێستەكەى بە شتێكى زىر . ماران لە روى
بایولوژیەو , پەيوەندیان بە برپرەدارە خوین
ساردەكانەو ھەيە. وەك بزىمژەك و تىمساحى
ئەمرىكى و كوئیسەلە.

زارو كۆت زېرەك وەكى وێنەیی نموونە وێنی دیکە رەنگ بکەن و ئایا هەنگ
دزانن پەياما ئەفی وێنەى چيیه؟

1

هەفاییت زېرەك ئەفی وێنەى ب جوانى رەنگ بکەن

2

فیربوینا زمانی ئینگلیزی

Listen and repeat.

گوھنی خو بدەنی پاشان بیژنە قە.

reading ریدینگ: قە خویندن talking ئاخفتن تاکینگ: ماشا کرن looking درینکینگ: قە خواردن drinking ئیتینگ: خواردن eating رایتینگ: نقیسین writing

Listen and find.

گوھنی خو بدەنی و قە بینە قە.

Listen and sing.

گوھنی خو بدەنی و بسترە.

I'm reading a book . it's fun ,fun,fun

ئایم ریدینگئی بووک . ئیتس فان . فان . فان
ئەزئ کتیبەکی قە دخوینم . یا خووشە . خووشە . خووشە

I'm sitting in the sun ,sun,sun ,sun

تایم سیتینگئین دی سان . سان . سان
ئەزال بەر روژئ روینشتیمە . روژ . روژ . روژ

She's eating ice cream.it's fun ,fun

شیز ئیتینگئایس کریم . ئیتس فان . فان
ئەوکیژا ئایس کریمئ دخووتن . یا خووشە . خووشە

I'm with my friends.it's fun ,fun,fun

تایم ویس مای فریندر . ئیتس فان . فان . فان
ئەس یئ دگەل هەقالیت خوو . یا خووشە . خووشە . خووشە

وېنەكېشان

ئا:حسېن حەسەن ئەحمەد

زاروگېت جاۋگەش ھىگ زى وەكى مە وېنى گۈلەكا جوان بېكېش:

1

2

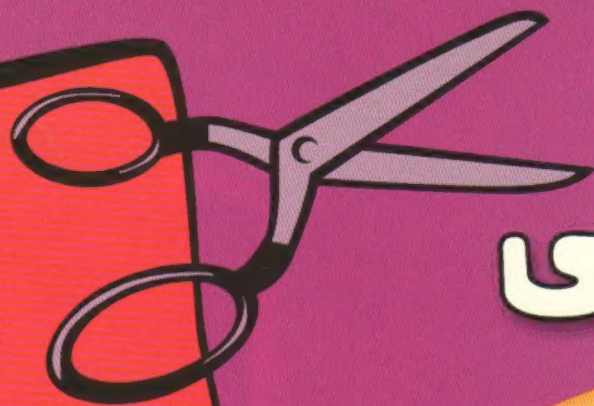
4

3

کارده سستی

ناماده کرن :
حسین حسنه نهحمهه

بویکوک

هه قالیت مه ییت قه درگران پشتی کو هنگ فیروین کوب هه فیرو کارده ستیان باش کار بکه ن و تشتیت جوان دروست بکه ن نوکه ده می هندیه هنگ فیروین کو مفای ل فیکی (میوه) و شیناتیان وهرگرن بو دروست کرنا کارده ستییت جوان، هه روه توقد کارن کو وان بوخه ملاندنا ژوورا خو ئانکو سفرا خوارنی بکار بینن بو فی ژماری دی هنگو فیروکین کوب باجان و تروزی و ته ماته و په تاته (کرتوپ) و وکاغه زودارکیت زراف بویکوکه کا جوان و دلغه که دروست یکه ن .

به لی دقیت هنگ دهایدار بن کوجل و بهرگیت خوبپاریزن ل پیس بوینی و هه روه توقد هنگ دقیت دهایدار بن ل ب کار ئینانا دارکیت زراف ل بهر ده ستی زاروکیت ساقا نه هیل.

کارده ستیا مه بقی رهنگی ئاماده دبیت:

دقیا هنگ به ری خوبده نه لاپه را بهرامبه روپاشی باجان و تروزی و ته ماته و په تاته (کرتوپ) و کاغه زودارکیت زراف بوان جوووشیوه یان کو هاتیه دیار کرن و ئاماده کرن، به ره هه بکه ن و بیرن پاشی وان پارچه ییت ئاماده کری ل دویف شیوی کارده ستیا مه کوبو فی جاری بویکوکه، لیک بدنه نه هه هه لیه ت هنگدکارن کور هه نگ و قه بارا کارده ستیا خوب دلی خو هه لپژیرن به ره هه بکه ن.

کارده ستیا مه یا به ره هه هه.

هه قالیت خوشتقی وهکی مه گوتی ئەم دئی که رهستهیی خو
ب قی رهنگی ئاماده کهین و پاشی دئی لیکده یین
ههروهتوق دئی پیوهستین بو دروست کرنا چاقیت
بویکوکی مفایی ل کاغه زورهنگیت مازیک ئانکو پیئوسیت
رهنگی (دار) و ....هتد، وهرگرن.

The First...

کە ی بویە کە مچار ئاویئە بە کار هیئرا؟

THE FIRST MIRROR

ئایا ریکە وتوو، لە گۆماوئیکی وەستاودا وئەهێ ئاسمان و دارەکان ت چاوی کەوتیبت؟ لە راستیدا ئەو چاویئیکە وئەهێ بریتییه لە سەیر کردن لە ئاویئەدا، ئاویئە بریتییه لە رویەکی ساف و لوس کە وئەهێ و تیشک تیایدا ئاوەژو دەبیئەوه.

زۆر گرنگە روی ئاویئە ساف و لوس بیئ، بۆ نمونە ئەگەر بایەکی لە سەر خۆبە سەر ئەو گۆمە ئاوەدا هەلبکات، ئەوا تیشکەکە ئاوەژو دەکاتەوه بەلام هیچ وئەهێهەکی تیدا نا بینیت. لە کۆندا ئاویئە لە کانزای زاخاودراو دروستکراوه، ئاویئەهێ تازەش لە پارچەهەیک شوشەهێ زاخاودراو دروست دەکریئ بە لیدانی چینیئک زیو لە پشتهکەهێ. بەلام شوشە بە تەنیا خۆی، ئاویئە نییه و ئەو روی کە تیشک و وئەهێکان ئاوەژو دەکاتەوه زیوئەکەهێ، تەنیا ئیشی شوشەکەش پاراستنی زیوئەکەهێ لە کران و پیس بون. ناتوانین دەستنیسانی بکەین مرقۆی کۆن کەهێ بیروئەکی ئاویئە دۆزیوئەوه، بەلام دەبیئ ئەویش هەر وەک ئیمە سەیری گۆمە ئاویئیکی کردیئ و وئەهێ خوی تیا دا بەدی کردیئ یان دەشیئ بە ریکەوت تیئینی کرد بیئ، کە روی کانزایەکی زاخاودراو وئەهێکان ئاوەژو دەکاتەوه. یان دەشیئ کانزایەکی بریئیت و بە چەندین شیواز زاخاوی دابیئ بۆ ئەوهێ ئاویئەهێ لیدروست بکات. سەرەتای شارستانییهت لە یونان و میسر و رۆمای کۆن مرقۆ وەک شتیکی بە سود ئاویئەهێ قبولکرد، تەنانەت خەلکی ئەو سەرەدەمە ئاویئەهێ بچوکیان لە گەل خۆیان هەلدەگرت کە لە زێڕ و زیو و برۆنز دروست کرابوو. ئاویئە لە کۆندا خەلکی ئەفسوناوی کردبوو، چونکە نەیان دەزانی چۆن ئیش دەکات بۆیە برۆیان وابوو هیئیکی ئەفسوناوی تیدا، گومانیشیان وابوو ئەو وئەهێهەکی کە تیایدا دەبینن گیانیانە، لە مەوه بوو پڕ و پوچی لە سەر شکاندن ئاویئە دروست بوو برۆیان وابوو کە شکاندن ئاویئە ئازاری گیانیان دەدا. خەلکی شاری **فینیسیا** یە کەم کە سانیک بون فیزیون، چۆن ئاویئە لە سەر شوشە دروستبکەن کە رویەکی بۆیاخکرا بیئ بە چینیئک جیوه یان توتیا. نزیک سالی ۱۳۰۰ (ز) خەلکی ئەم شارە دەستیان کرد بە دروستکردنی ئاویئە بە ریزەهەکی زۆر کە لە ماوهیهکی کورتدا جیگەهێ ئاویئەهێ کانزایی گرتەوه کە هەزاران سال بوو بە کار دەهیئرا.

ئ.ا. :حسین حسن
ژێدەر: بانکی زانیاری

